

RS § 327 Åtterrapporering av uppdrag. Fördjupad utredning gällande etablering av laddplatser på hela Gotland

Ärendenummer: RS 2024/306

Paragraf föregående instans: AU § 212

Regionstyrelsens förslag till regionfullmäktige

- Uppdragsredovisningen tas emot.
- Tekniska nämnden, socialnämnden och regionstyrelsen får gemensamt uppdrag att utarbeta förslag på finansiell lösning, för att täcka behovet av regioninterna laddplatser, i syfte att klara EU-kraven, enligt Clean Vehicles Directive (CVD) att successivt använda en ökad andel eldrivna fordon inom offentlig sektor.

Sammanfattning

En bakgrund till denna riktlinje (då kallad strategi) gavs i teknikförvaltningens delårsrapport 2 för 2023: ”Teknikförvaltningen har arbetat för att skapa fler laddpunkter både för en egen framtida elbilsflotta, och även för allmänheten genom att tillgängliggöra platser för företagare att hyra och etablera sig på. I samarbete med GEAB har alla Region Gotlands parkeringar inventerats för att se var det kan finnas tillräcklig kraft i nätet för etablering. Trafikenheten har tagit fram platser på kvartermark som är lämpliga för etablering och hemsidan har gjorts om för att förenkla för allmänhet att ansöka om tillstånd för laddinfrastruktur. I tillägg har förvaltningen identifierat att Region Gotland saknar en strategi för laddinfrastruktur och tar därför fram en sådan i samverkan med jurister, planenheten, exploateringsenheten, och med rådgivning från bland annat GEAB.”

I teknikförvaltningens tjänsteskrivelse, TN 2023/3964, om denna riktlinje anges att teknikförvaltningen år 2021 gjort en utredning om regler för upplåtelse av Region Gotlands egen mark. Den ledde till ett uppdrag år 2022 från regionfullmäktige, att förtydliga hur allmän platsmark kan upplåtas och användas till allmän service. De juridiska villkoren för att upplåta allmän platsmark belystes i en rapport från 2022. Som en följd av den fick tekniska nämnden i november 2022 (regionfullmäktige § 211) i uppdrag ”att hitta lämpliga platser och upplägg för att etablera fler laddplatser på hela Gotland”. Det är detta uppdrag som nu redovisats.

Under tiden har det också kommit nya krav på laddplatser vid vissa parkeringar, enligt Plan- och byggförordning (2011:338). De påverkar teknikförvaltningen som fastighetsägare. Bland annat gäller att på parkeringar med fler än tjugo platser vid andra uppvärmda byggnader än bostadshus, ska minst en laddplats för elfordon finnas från och med 1 januari 2025.

Vidare gäller rapporteringskrav enligt CleanVehicles directive (CVD), retroaktivt alla rese- och transportanknutna upphandlingar sedan den 2 augusti 2021. I praktiken ställer CVD krav på offentlig sektor att använda en kraftigt ökande andel eldrivna fordon. Fördjupning om CVD, se bilaga från *BiodrivOst*.

Tekniska nämnden har antagit bilagda *Riktlinjer för laddinfrastruktur* och anger att de samspelar med Länsstyrelsen i Gotlands läns plan för arbetet med laddinfrastruktur på Gotland för att ge förutsättningar för utbyggnad med inriktningen att marknaden ska svara för publik laddinfrastruktur. Riktlinjerna anger Region Gotlands interna roller i arbetet och interna ställningstaganden, som specifika plats – och utseendekriterier, för arbetet med etablering av publik laddinfrastruktur. De ska därmed ge effektiv och rättssäker handläggning av dessa ärenden.

Riktlinjerna anger kortfattat i kapitel 6 att ”Teknikförvaltningen sätter upp egna icke-publika laddpunkter på valda fastigheter för att kunna ladda den egna elfordonsflottan.”

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningens bedömning och motivering av förslaget till beslut är att teknikförvaltningen framgångsrikt implementerat riktlinjen vad gäller arbetet med publik laddning.

Däremot saknas resurser för att ställa om Region Gotlands fordonsflotta enligt de krav som CVD ställer. För aktuell referensperiod, augusti 2021- december 2025, ska till exempel minst 38,5 procent, av de lätta fordon som berörs av olika avtal som ingås under denna period, vara ”rena lätta fordon”, i praktiken elbilar. Huvuddelen, men inte alla, av de avtal som berörs hanteras av teknikförvaltningen, något/några hanteras av regionstyrelseförvaltningen, medan socialförvaltningen är den förvaltning som använder flest lätta fordon. Det är fordonsintensiva enheter som riskerar höjda kostnader, om inte fordonsomställningen görs så kostnadseffektivt som möjligt, med beaktande av regionens verksamhet som helhet.

Regionstyrelseförvaltningen anser att teknikförvaltningen har en viktig poäng i sin bedömning, att det blir oekonomiskt om Region Gotlands egna fordon i olika verksamheter ska behöva ladda fordon på publika laddplatser. Då räknar regionen inte hem ekonomisk nytta med elfordon. Förutsatt egen laddning, när elbilar efter sex år i drift, enligt beräkning från Biodrivost, en brytpunkt där de lönat sig ekonomiskt jämfört med bilar med förbränningsmotorer. Internt inom Region Gotland behövs resurser för att göra investeringar i egna laddplatser på de parkeringar som egna elfordon kommer att nyttja. För att identifiera de platserna behövs också resurser och förvaltningsövergripande samarbete med syfte att ta fram förslag på hur detta görs mest effektivt, i förhållande till kommande elfordon och deras placeringar i regionens fordonspark.

Detta behövs inte minst för att undvika eventuella konsekvenser av att inte uppfylla CVD-kraven.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Bedömningen är att en tydlig insats behövs för att klara Region Gotlands åligganden under de närmsta åren, inom EU-direktivet Clean Vehicles Directive (CVD).

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är att det ännu är oklart hur kostsamma sanktioner det kan bli för att inte klara kraven, men sanktioner är en del av direktivets följder.

3. Barnperspektiv

Ej relevant.

4. Jämställdhetsperspektiv

Ej relevant.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Bedömningen är att ur landsbygdsperspektiv har elfordon fördelen att vara oberoende av närhet till tankställen, men istället krävs tillgång till el och rätt laddutrustning.

6. Klimat och miljöperspektiv

Bedömningen är att övergång till elfordon är tillsammans med andra transportåtgärder en viktig för att begränsa transporternas stora utsläpp.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

CVD Faktablad Biodrivost, hämtad 2024-09-12

Tekniska nämndens Riktlinjer för laddinfrastruktur, daterad 2024-01-24

Tekniska nämnden 2024-01-18, § 5

Teknikförvaltningens tjänsteskrivelse uppdrag laddplatser, daterad 2022-08-23

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-09-12

Skickas till

Förvaltningschefer i regionstyrelse-, teknik- respektive socialförvaltningen